

1-68.

1483-ԵԿ

ՎԱՅՐԵՐԵՄՆԻՑ ԹԻԿԻ

ՄՐԲՈՑՆ

ԱՐՄԵՆԻԱՑ

— — —

Դ ՊԵՏՈ

ԸՆԱԿԵՐՏԱՑ

ՍՈՒՐԲ ՍԱՆԴՈՒԽԾ ԴՊՐՈՑԻ

Դ ՏՊԱՐԱՆԻ

ԱՐԱՐԱՏԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Դ ԿԱԼԿԱԹԱ

1847

2353

2004

Յահեկէն կուսէ ընդ ոլորտն ՚ի վայր
Բուրգն անդամանդի՛ համակ լուսափայլ,
Ուր Սանդուխտ ՚ի փշոց կոկոն նորաբաց՝
Զիւր նախկին փայլուն յԱբե ծաւալեաց :

Կուսածին Գառին կոյս երեխայրիկ
Կուսական արեամբ երինահար ծաղիկ,
Որ զԱղգին վառեաց զոգի աղօթկեր,
Խօսնակ ՚ի դովեստ Խաչին գեղգեղել:
Թառնգ ։ Թառնգ ։

ԱՆԻՔԻ ԱՆԴԱԼԻԿԻՑ ԿԱՅԱ

ԵԿ

Դ-ՊՐՈՑ

- Հ. ՎԻՇՎ. Թւր աշակերտիս գրոց :
- Գ. Դ. Առւրբ Անդուխտ Դապրոցի :
- Հ. ԲՌ Էր Առւրբ Անդուխտ :
- Գ. Դաւստը Անսատրկոյ, որ էր Վեռարդի Առաքարու Թագաւորին մերոյ. և հաւատացեալ քարոզութեան Առաքելոյն Թաղէոսի՝ մլկրտեցաւ հանդերձ ամենայն տամբն :
- Մ. Եր Առւրբ Անդուխտն յայնժամ քանի տարեկան կոյս էր :
- Երկոտասան կամ հնգետասան :
- Ապա զիանդ Հաւատաց ՚ի Վրիստոս :
- Ետես զի Առաքեալն Թաղէոս անուամբն Վրիստոսի զբորոտս սըրբէր, զկազս գնացուցանէր, և զդես

Ա.

- Հանէր .ուստի գնաց 'ի զիշերի ,
և ախորժ կամօք լսէր զբան քա-
րողութեան Առւրբ Աւետարանին :
- Հ. **Օ ի՞նչ քարողութիւն Աւետարա-
նին :**
- Պ. Աւրախ լերնոք և ձեր աչացն լոյս .
զի Աստուած այն բան սիրեաց զաշ-
խարհ . մինչ զԱրդին իւր միածին
ետ . զի փրկեսցի աշխարհ նովաւ :
- Հ. Աւրեմն առանց Արդւոյն Աստուծոյ
մեզ փրկութիւն չկայ :
- Պ. Եթէ կայր , նա ոչ զայր և մարդա-
նայր վասն մեր :
- Հ. Ասես թէ նշանք տեսանելով մի-
այն հաւատաց նա :
- Պ. **Ոէ . միայն նշանքն բաւական չեն .**
պիտի երկնաւոր Հօր Աստուծոյ
շնորհքն ձգէ զմեզ առ Քրիստոս :
- Հ. **Օ ի՞նչ կոչէր սա զ թաղդէոս Ա-
ռաքեալ :**
- Պ. Իւր հոգւոյ Հայր . որ ապա եղե-
բոլոր Հայաստանեայց Հայր հո-
գեոր :

- Հ. Արեգ ևս Հոգւոյ Հայր չէ Առաքեալի :
- Պ. Հարկիւ որ զի եթէ մեք ևս ի մատաղ Հասակի մերում ունկնդիր լիցուք Աւետարանին՝ Առւրբ կոյս Աննդխտոյ նման, ոչ միայն առաքեալն Աստուծոյ, այլև Աստուած ինքնին լինի մեղ Հայր, և տայ ևս մեզ զհոգին շնորհաց իւրոց :
- Հ. Երբ Առւրբ Աննդուխտ մկրտեցաւ ինչ մեծ նշան եղև անդ :
- Պ. “Եշան լուսեղէն եղև ի վերայ կուսին, և ի միջյ լուսոյն լսելի լինէր ձայն յերկնից՝ որ ասէր, “Օ ուտրճացիր դուստր սուրբ և Հարսնանարատ երկնաւոր Փեսային Քըրիստոսի :”
- Հ. Եթէ Աննդուխտ սիրէր զԱստուած իւր, և Աստուած զԱնդուխտ մեր, ուրեմն ինչ պէտք նշանին լուսոյ :
- Պ. Օ ի բազումք տեսեալ հաւա-

- տայցեն ՚ի ՚Քրիստոս , որպէս և
եղեն իսկ՝ և հաւատացին ,
2. Օ Ե՛նչ ապա զ Հետ եկն այսմ :
9. Ա լրդովեցան ընակիչք Շայոց , և բողոքեցին առ Աանատրուկ Հայր նորա :
2. Օ Ե՛նչ արար Աանատրուկ :
9. Ա շխարհասէր մարդն՝ Աստուածասէր ոչ կարէ լինել : Աա թէսկետ յահէ իւր քեռի Արգար նախահաւատ թագաւորին մերոյ՝ հաւատացեալ էր ՚ի ՚Քրիստոս , սակայն որովհետեւ ՚ի մտի եղեալ էր յափշտակել զթագաւորութին աշխարհին Հայոց . և զայն առնել ոչ յաջողէր նմա , լոտ թիւր կարծեաց իւրոց՝ հաւատովն ՚Քրիստոսի . զի ոչ հաճէին ընդ այն կռապաշտ իշխանք իւր՝ վասնորոյ ուրացաւ , և ըզդուսար իւր յորդորէր ուրանալ զ ՚Քրիստոս :
2. Ա նսանց նմա սուրբն Աանդուխտ :
9. Ա մենայն զաւակ պիտի հնագանդ :

- լինի ծնողաց իւրոց . բայց ոչ թէ
աւելի քան թէ Աստուծոյ :
- Հ. Օ ի՞նչ արար Ամաստրուկ երբ ոչ
անսաց նմա գուստըն :
- Պ. Եալս հայրախնամ՝ գթով յորդո-
րեաց զնա . բայց յորժամ սլինդ
եգիտ զնա ՚ի Հաւատն՝ Հրամայեաց
յանդիման աջաց նորա զբազումն ՚ի
Հաւատացելոցն պէսպէս տանջանօք
սպանանել , զի երկիցէ կոյսն սուրբ .
այլ նա ոչ երկեաւ :
- Հ. Ապա ընդէքը Հրամայեաց Հայրն շըզ-
թայիւք կապել զնա և ՚ի բանդ ար-
կանել :
- Պ. Վ ասնդի ել նա գիշերի , և մա-
քուր կտաւօք պատեալ զմարմինս
սրբոց նահատակացն՝ թաղեաց զնոսա
պատուով :
- Հ. Երբ սուրբն այսպէս բանդ արկե-
ցաւ , զի՞նչ արար Առաքեալն Խա-
գէոս :
- Պ. Ինքնակամ գնաց ՚ի բանդ անդր .
քարոզեաց նմա և ընկերացն՝ հար-

- տատուն կալ ՚ի հաւատս ՚Քրիս-
տոսի . և աղօթեաց վասն նոցա :
- Հ. Օ ի՞նչ եզե զկնի աղօթիցն :
- Պ. Ճայն յերկնից , թէ “Դու Աան-
դուխտ , որ արհամարհեցեր զերկ-
րաւոր պատիւս՝ և եկիր զկնի իմ ,
տաց քեզ զվերագոյն լոյսն :”
- Հ. Բանգտապետն և պահապանք զայս
լուեալ՝ զի՞նչ արարին :
- Պ. Հաւատացին ՚ի ՚Քրիստոս և մեր-
տեցան յանուն Հօր և Որդւոյ և
Հոգւոյն սրբոյ :
- Հ. Օ ի՞նչ արար Արքայ :
- Պ. Ընդ լուսանալ առաւօտուն ա-
ռաքեաց զՀրամանատար ամենայն
Արքունի տանն՝ հանել զԱն-
դուխտ և զԱռաքեալի թա-
գեռու , և բերել ՚ի դատաստան :
- Հ. Արար նա զկամն Թագաւորին :
- Պ. Ո՛չ ընաւ . զի յահ՝ երկնաւոր լու-
սոյն մոլեգնեալ թաւալէին , և բը-
ժկեալ ՚ի ձեռն Առաքելոյն՝ հա-
ւատացին ՚ի ՚Քրիստոս :

- Հ. Օինչ արար Արքայ :
- Պ. Հրամայեաց վերստին կոտորել սը-
րով զհաւատացեալսն, բայց Առւրբն
Աանդուխտ բերեալ մաքուր կը-
տաւս ՚ի ձեռն հաւատարիմ պաշ-
տօնեից իւրոց՝ պատեաց և ամփո-
փեաց զնշխարս նոցա :
- Հ. Օինչ ասպա ՚ի վաղուի առաւօ-
տուն :
- Պ. Առաքեաց արքայ և բերին յա-
պարանսն իւր զԱռւրբ Առաքեալն
կապեալ, իսկ զԱանդուխտ արձակ։
զոր իբրև ետես “մոտ եկ առիս-
առէ, դուստր իմ, և հօրս որդիք
Աանդուխտ . զի համբուրեցից ըզ
քեզ : Օ իս ուրացար որդեակ, ըզ
հայր քո, և սիրեցէր զմոլորեցու-
ցիչն զայն :
- Հ. Յանդուգն պատասխանեաց Աան-
դուխտ :
- Պ. Ո՛չ—ոյլ հեղութեամբ մեծաւ . զի
դստերաց յանդգնութիւն վայել
չէ . և ասաց . “Օ որ դու մոլորե-

ցուցիչ կոչես հայր, նա եղեւ ինձ
առաջնորդ ճանապարհին ճշմար-
տութեան :

- Հ. Օ ի՞նչ արար Արքայ :
 Պ. Հրամայեաց երկաթի քերանօք
քերել զմարմին նորա և այրել լո
տեղիսն :
 Հ. Աստուած զի՞նչ արար :
 Պ. Մոլեգնութեամբ էհար զարքայ
և զիշխանս նորա, մինչեւ անկան
յոտու Առաքելոյն՝ զի աղօթեսցէ,
և իբրեւ դադարեցաւ պատիժ պա-
տուհասին, նոքա փոխանակ Աս-
տուծոյ՝ Արամազդայ և Անահայ
կոոց մատուցին փառս :
 Հ. Առւրբ Աանդուխտ չեր որ քարո-
զեաց Օ արմանդուխտ Տիկնոջն,
և յաւել ՚ի հաւատս Քրիստոսի :
 Պ. Այս, և այնքան ճգներ Առաքե-
լուհին Քրիստոսի վասն հաւա-
տոց Տեառն իւրոյ, մինչ Աա-
նատրուկ ասաց, թէ նա առաւել
քան զամենեսեան մոլորեցուցանէ :

- Ուստի և Հրամայեաց սրով սպա-
նանել զնա : Եւ այսպէս բարի
խոստովանութեամբ ՚ի Քրիստոս՝
կատարեցաւ պանծալի վկայուհին
սուրբ Աանդուխտ , որ և Առա-
քելուհի , և կուսամայր աշխարհի ,
յամի Տեառն իըրե 48 :
- Հ. Ուրեմն թուի թէ առաջին կոյս
նահատակ Քրիստոսի՝ մեր այս
Առաք Աանդուխտ է :
- Գ. Այս . զի որսկէս Աբգար անդրանիկ
հաւատացեալ Թագաւոր , նոյն-
պէս սա՝ նորա քեռ թոռնն , անդ-
րանիկ նահատակ հաւատոց եղե ,
որ Կոյայ մարգարէութիւնն կա-
տարի :
- Հ. Ի՞նչ էր Կոյայ մարդարէութիւնն
մեր Ազգի համար :
- Գ. Ռնդարձակեսցէ Տէր Յարեթի , և
ընակեսցի ՚ի տան Աեմայ :
- Հ. Յարեթ ով էր :
- Գ. Կոյայ մեծ որդին , մեր ազգն ՚ի
նմանէ ծագեցաւ :

Հ. ՈՎԼ ԷՐ ԱԿՄ :

- Գ. Եղյայ միջակ որդին . Հըելց աղդն
ի նմանէ ծագեցաւ . և մեր Տէրն
ի հըեայ կուսէն փրկիչ ծնաւ մեզ :
- Հ. Երկայ ընդէր մեր Դապրոցն նորա
անուամբ հաստատի :
- Գ. Վ ասն այն՝ որ մեք ջանասցուք
յամենայնի Առւրբ Այնդուխտ կու-
սի նման Քըիստոսասէր լինել
այսինքն Աստուածասէր և մար-
դասէր , որ փրկութեան հասանեմք:
- Հ. Եթէ այդ հիման վերայ է շինու-
թիւնն , ուրեմն Քարերարն Աստ-
ուած միշտ հաստատ պահէ :
- Գ. Ամէն :

